

Projekt

z dnia 15 stycznia 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY STARGARD**

z dnia 2024 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.), Rada Gminy Stargard uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030., zwany dalej „Programem”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXXIII/300/21 Rady Gminy Stargard z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2028.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Stargard.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Sebastian Janiak

Załącznik do uchwały Nr

Rady Gminy Stargard

z dnia.....2024 r.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2024-2030

WSTĘP

Celem strategicznym Programu jest przeciwdziałanie przemocy domowej, ochrona osób doznających przemocy domowej oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy.

Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej, doskonalenie kadr zajmujących się diagnozowaniem i pomocą osobom dotkniętym tym problemem oraz edukację i profilaktykę mieszkańców Gminy Stargard.

Opracowanie Programu poprzedzone zostało diagnozą zjawiska przemocy na terenie gminy.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Stargard ma charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2024 – 2030. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

1. PODSTAWY PRAWNE

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Definiuje ona pojęcie przemocy domowej, określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy. Określa zasady postępowania wobec osób doznających przemocy oraz wobec osób stosujących przemoc domową.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa dla samorządu gminnego następujące zadania: tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej; prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia; tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

1.1 Definicje i charakterystyka zjawiska przemocy

Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyka rodzin o różnym statusie społecznym i należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych i szkodliwych społecznie.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka: kształtuje osobowość, system wartości i sposób życia. Niebagatelną rolę w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny mają relacje pomiędzy rodzicami, które powinny być oparte na miłości, wzajemnym szacunku i zrozumieniu. Jeśli występują zaburzenia w tej sferze, role wewnątrzrodzinne także ulegają zaburzeniu, w konsekwencji następuje stopniowa dezorganizacja życia rodzinnego. Przemoc domowa może być zatem skutkiem i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Jest także kluczowym zagrożeniem dla rodziny.

Przemoc rodzi konsekwencje szkodliwe, ujawniające się w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej. Działa dysfunkcyjnie na wszystkie sfery życia rodziny. Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy domowej ma dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia. Dzieci wychowujące się w środowisku domowym z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc.

W myśl art. 2 ust. 1 pkt. 1 ww. ustawy pod pojęciem przemocy domowej należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

W ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej pod pojęciem osoby doznającej przemocy rozumie się:

- a) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletniego

– wobec których jest stosowana przemoc domowa (art. 2 ust. 1 pkt 2 u.p.p.d.).

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec ww. osób.

1.2 Formy przemocy

Osoby stosujące przemoc domową publicznie prezentują się w odmienny sposób niż w domu, dlatego tak trudno jest innym uwierzyć w ich działania wobec najbliższych. Może to utrudniać zwracanie się o pomoc osobom doznającym przemocy, tym bardziej, że osoby stosujące przemoc wmawiają osobom doznającym przemocy, że same są winne tego, jak są traktowane.

Przemoc fizyczna – zamierzone działanie człowieka, zwrócone przeciwko fizyczności członka jego rodziny, niosące ryzyko uszkodzenia ciała, np.: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, itp.

Przemoc psychiczna – wszystkie działania zmierzające do poniżenia ofiary, obrażenia, zastraszenia, pozbawienia wiary we własne możliwości, szantaż emocjonalny, „zabawa” uczuciami członka rodziny, manipulacja, wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, destruktywna krytyka i słowne ubliżanie, werbalne groźby, drwiny, taktyka nacisków (np. dąsanie się), grożenie (np. zabranieniem dzieci, popełnieniem samobójstwa, złożeniem skargi do instytucji socjalnych), brak szacunku (np. ustawiczne upokarzanie przy innych, nieodpowiadanie na pytania), odmowa pomocy przy dzieciach czy pracach domowych, kłamstwa, okazywanie zazdrości, zdradzanie, niedotrzymywanie obietnic i wspólnych uzgodnień, izolowanie, mówienie dokąd może, a dokąd nie może chodzić osoba doznająca przemocy, ustawiczne

sprawdzanie telefonu, kontrolowanie z kim spotyka się osoba doznająca przemocy, uniemożliwianie kontaktów z rodziną i przyjaciółmi, groźenie odebraniem życia lub skrzywdzeniem osoby doznającej przemocy lub dzieci.

Przemoc seksualna – zmuszanie ofiary do jakiegokolwiek formy aktywności seksualnej wbrew jej woli i bez zgody. Zgoda musi być udzielona przez osobę zdolną do składania oświadczeń woli. Przykłady przemocy seksualnej to: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych, krytyka organów płciowych, gwałt, upokarzające traktowanie z powodu orientacji seksualnej.

Przemoc ekonomiczna – kontrolowanie finansów, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, np. ograniczanie dostępu do wspólnych pieniędzy, zmuszanie do proszenia o pieniądze, uniemożliwianie dostępu do konta bankowego.

Zaniedbanie – stosują ją najczęściej osoby dorosłe wobec dzieci, a także członkowie rodziny wobec swoich starszych lub niepełnosprawnych najbliższych. Jest to niezaspokajanie ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych. O zaniedbaniu można mówić w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, sytuacją życiową, problemami, a także stanem zdrowia i higieną. Zaniedbanie to także niezaspokajanie potrzeb żywieniowych i potrzeb związanych z ubiorem, nieudzielanie pomocy w chorobie, niepodawanie leków, zaniedbywanie higieny, itp.

2. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY

Przemoc domowa jest w Polsce, podobnie jak w innych krajach, jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań przeciwdziałających temu zjawisku.

Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy domowej ma dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia. Dzieci wychowujące się w środowisku domowym z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc.

Wpływ na stosowanie przemocy domowej może mieć także uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie. Statystyki pokazują, że wiele osób stosujących przemoc domową w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu. Należy pamiętać, że alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny, mimo że osoby stosujące przemoc często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako czynnik usprawiedliwiający ich zachowanie. Coraz częściej przyczyną przemocy domowej jest uzależnienie nie tylko od alkoholu, ale także uzależnienie od innych substancji psychoaktywnych.

Dane, które pozwalają na szacowanie zjawiska przemocy domowej, są gromadzone przez różne instytucje, które ustawowo podejmują działania mające na celu ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie. Są to dane pochodzące z interwencji przeprowadzonych przez organy ścigania i najczęściej obejmują informacje o interwencjach domowych, wszczętych procedurach „Niebieskie Karty” oraz postępowaniach w związku z przestępstwami związanymi z przemocą domową, aż po osądzenie sprawców.

Informacje, na podstawie których można szacować zjawisko przemocy w rodzinie, oparte są wyłącznie o dane zebrane z już podjętych działań. Biorąc pod uwagę psychologiczne aspekty, należy przypuszczać, że zjawisko przemocy domowej jest znacznie szersze niż pokazują to owe dane. Niestety, duża liczba przypadków przemocy wciąż nie jest zgłaszana. Może to mieć związek między innymi z psychologicznymi aspektami zjawiska przemocy (lęk, wstyd, poczucie bezradności u osób doświadczających przemocy) oraz z ciągłym przeświadczeniem, że przemoc dotyczy tylko spraw poważnych, skutkujących odniesieniem konkretnych obrażeń, najczęściej fizycznych.

2.1 Przemoc w skali kraju

W 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej było realizowane badanie pn. "Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie", które pokazało, że zwiększa się świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy domowej, jak i na temat mechanizmów doznawania przemocy.

Na poziomie deklaratywnym zdecydowana większość Polaków nie myśli o przemocy domowej w sposób stereotypowy i potrafi zidentyfikować zachowania, które świadczą o występowaniu przemocy. Badanie pokazało, że ok. 85%-90% Polaków identyfikuje różne sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy

jako nieakceptowalne, co może świadczyć o coraz większej świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej. Nadal jednak około 10% dorosłych osób uznaje różnego rodzaju przemocowe zachowania za normalne.

Kobiety i mężczyźni nieco różnią się w tym, jak postrzegają przemoc. W największym stopniu w odniesieniu do stwierdzenia "Rodzice mają prawo bić swoje dzieci", z którym zgadza się 13% mężczyzn i 5% kobiet. Ogólną regułą jest to, że mężczyźni w większym zakresie akceptują dopuszczalność analizowanych w badaniu przejawów przemocy.

Najbardziej kontrowersyjna opinia na temat przemocy domowej to stwierdzenie "Ofiary przemocy domowej akceptują swoją sytuację". W tym przypadku Polacy są podzieleni niemal po równo - około 40% zgadza się z tym poglądem i tyle samo nie zgadza, pozostałe osoby nie mają wyrobionego zdania.

Osoby, które uważają, że z różnych powodów lepiej nie wtrącać się w życie rodzin doznających przemocy, stanowią około kilkunastu procent ogółu społeczeństwa. Zdaniem ekspertów w praktyce waga tego problemu jest większa, bo ludzie, którzy realnie obserwują przemoc w swoim otoczeniu, rzeczywiście boją się reagować lub też nie wiedzą, co powinni zrobić. Z tego względu działania edukacyjne i kampanie społeczne powinny koncentrować się również na świadkach przemocy i na tym, jak należy reagować w sytuacji bycia świadkiem przemocy.

W 2019 r. ówczesny Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zlecił przeprowadzenie badania, z którego wynika wysoka skuteczność programów dla osób stosujących przemoc domową. Badanie pn. "Skuteczność oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie" pokazało, że programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową oceniane są jako skuteczne (82,9%) przez osoby prowadzące programy. Członkowie zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych również w większości oceniali programy jako skuteczne.

W 2021 r. na zlecenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej zostało przeprowadzone badanie "Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci". Głównym celem badania było dokonanie diagnozy skali zjawiska przemocy domowej wobec dzieci w Polsce.

Według Polaków najbardziej rozpowszechnioną formą przemocy domowej wobec dzieci była przemoc psychiczna. W drugiej kolejności najczęściej występujące to: zaniedbanie oraz przemoc fizyczna. Prawie co piąte dziecko w Polsce doznało przemocy fizycznej (19%) i psychicznej (18%). 9% doznało przemocy ekonomicznej, a 8% seksualnej.

Nieznacznie częściej osobą stosującą przemoc był mężczyzna. 54% mężczyzn przyznało, że zdarzyło im się dać dziecku klapsa, w porównaniu do 45% kobiet. Co piąty Polak przyznał, że były sytuacje, kiedy obrażał, zwymyślał dziecko oraz uderzył je dłonią po ciele a 15% przyznaje, że zdarzyło mu się zastraszać dziecko (odpowiednio 13%, 15% oraz 9% w przypadku kobiet). 38% dzieci poniżej 18 lat dostało od rodzica/opiekuna klapsa. 16% dzieci poniżej 18. roku życia było obrażane i wyzywane, 12% zostało kiedykolwiek uderzone dłonią po ciele, a 8% doznaje/doznawało zastraszania.

Większość osób (61%), które zaobserwowały przemoc w swoim otoczeniu, podjęła w związku z tym działania. Była to przede wszystkim rozmowa, uświadomienie problemu (26%) oraz zgłoszenie na Policję (20%) czy do pomocy społecznej (18%). Osoby, które nie podjęły żadnych działań w związku z zauważeniem występowania przemocy, przyznały, że nie zrobiły tego głównie ze względu na poczucie, że nie chcą się wtrącać (19%) i z obawy, strachu (19%).

Polacy ocenili swoją wiedzę dotyczącą przemocy domowej na dość wysoką. Prawie połowa (49%) uważa, że wie o przemocy domowej wobec dzieci dużo lub sporo (43%).

Zdaniem prawie co trzeciego Polaka (34%) problem przemocy domowej wobec dzieci w trakcie pandemii nasilił się. Osoby, które miały kontakt z instytucjami lub korzystały z ich pomocy w czasie pandemii, generalnie oceniają, że spadła ich dostępność, natomiast nie wpłynęło to znacząco na pogorszenie się skuteczności otrzymanej pomocy.

Doświadczenia przemocy w dzieciństwie w bardzo dużym stopniu rzutują na dorosłe życie. Wyniki badania pokazały, że prawie co trzeci Polak (32%) przyznaje, że w dzieciństwie doświadczał przemocy fizycznej, a 28% badanych przyznało, że doznawało przemocy psychicznej. Przemocy najczęściej dopuszczali się członkowie najbliższej rodziny: ojciec, matka, rodzeństwo.

Zdecydowana większość Polaków (81%) była również świadoma, że dziecko doznaje przemocy również wtedy, gdy widzi przemoc między swoimi rodzicami.

Polacy byli prawie jednomyślni w przekonaniu, że każdy, kto dostrzega przemoc w rodzinie wobec dziecka, powinien zareagować.

W 2022 r. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej zleciło przeprowadzenie badań na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie wśród kolejnej grupy osób, która może być szczególnie narażona na stosowanie przemocy domowej, tj. wśród osób starszych i niepełnosprawnych.

Z przeprowadzonych badań wynika, że wśród osób niepełnosprawnych najczęściej była wskazywana przemoc psychiczna (jej doznawanie zadeklarowało 78,1% osób niepełnosprawnych biorących udział w badaniu) oraz fizyczna (57,8%). W przypadku osób starszych - przemoc psychiczna (87,3%), fizyczna (43,1%) i ekonomiczna (43,1%). Podobnie w przypadku osób starszych i osób niepełnosprawnych - przemoc psychiczna (70,2%) oraz fizyczna (45,2%) i ekonomiczna (41,1%).

Najczęściej występującą formą przemocy wobec osób starszych była przemoc psychiczna, a następnie przemoc fizyczna, ekonomiczna i zaniedbanie, a najrzadziej natomiast przemoc seksualna.

Przemocy fizycznej doznawały najczęściej osoby niepełnosprawne - 57,8% respondentów z tej grupy; w następnej kolejności osoby starsze niepełnosprawne - 45%; najrzadziej, ale równie często osoby starsze. Przemocy psychicznej najczęściej doznawały osoby starsze 87%, osoby niepełnosprawne 78%. Natomiast osoby starsze niepełnosprawne wskazały, że doznają przemocy psychicznej w 7%. Inaczej wyglądała sytuacja w przypadku przemocy seksualnej, której wśród badanych najczęściej doznawały osoby niepełnosprawne - co piąty badany z tej grupy; a w dalszej kolejności także co 6. osoba starsza niepełnosprawna oraz co 8. badana osoba starsza. Przemoc ekonomiczna była najczęściej doznana przez osoby starsze - 43% i osoby starsze niepełnosprawne - 41%. Doznawała jej też co trzecia badana osoba niepełnosprawna. Zaniedbania doznała co trzecia badana osoba starsza, 3% osób starszych niepełnosprawnych i co piąta badana osoba niepełnosprawna.

Jednym z ważniejszych wniosków płynących z pogłębionych wywiadów jakościowych, które dotyczyły rodzajów przemocy, jakiej doznają osoby starsze i osoby niepełnosprawne, jest to, że niemalże zawsze różne formy przemocy łączyły się ze sobą i były stosowane razem lub naprzemiennie w stosunku do tej samej osoby.

Osobą stosującą przemoc domową wobec osób starszych i niepełnosprawnych byli najczęściej mężczyźni z najbliższego środowiska domowego: mężowie, partnerzy, ojcowie, a rzadziej dorośli synowie.

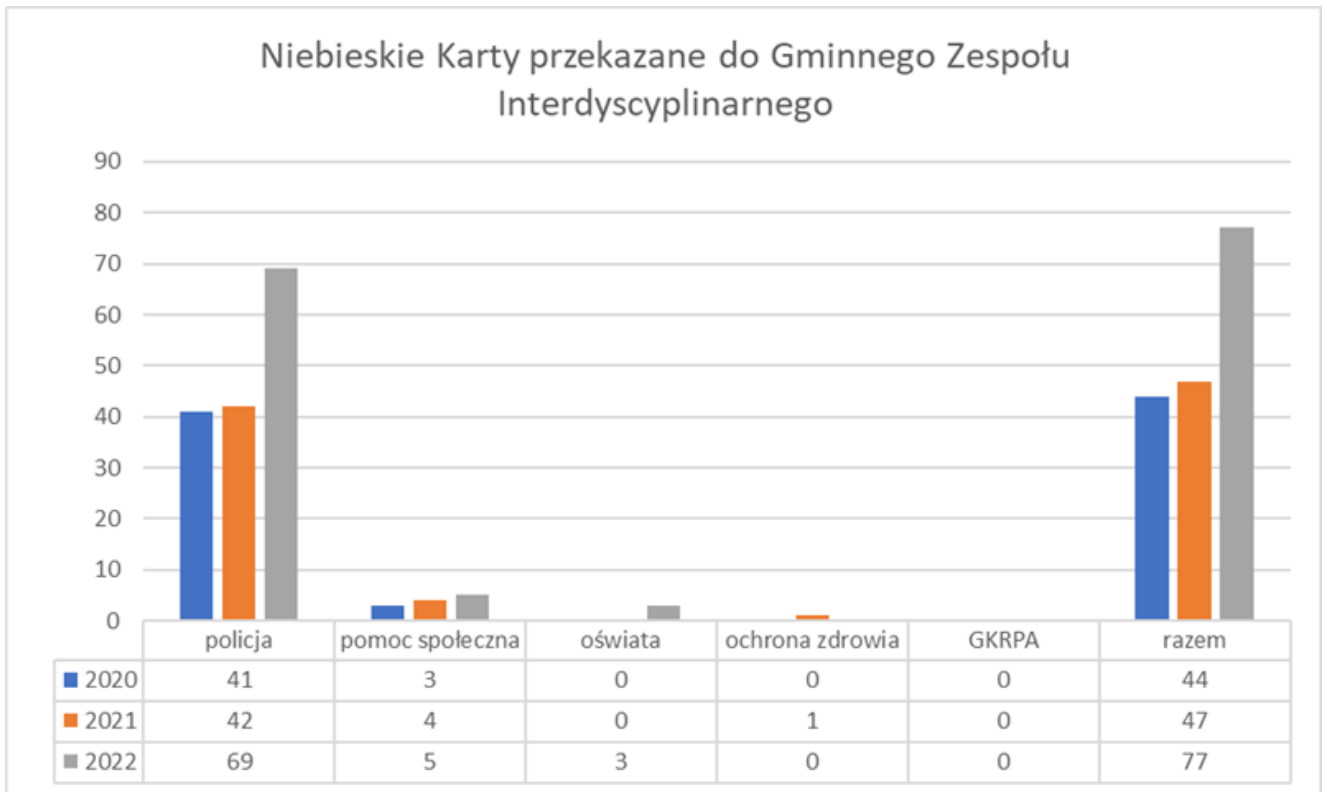
Najczęściej wskazywane przejawy przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych to znieważanie, wyzwiska, ośmieszanie, lekceważenie, zastraszanie, szantażowanie, zabieranie/używanie własności osoby starszej bez jej zgody, popychanie, szturchanie, zabieranie pieniędzy.

2.2 Przemoc w gminie Stargard

W Gminie Stargard w 2022 roku wszczęto 77 procedur „Niebieskie Karty”. Najczęściej procedurę uruchamiali przedstawiciele Policji (89,61%), następnie przedstawiciele pomocy społecznej (6,49%) i przedstawiciele oświaty (3,90%).

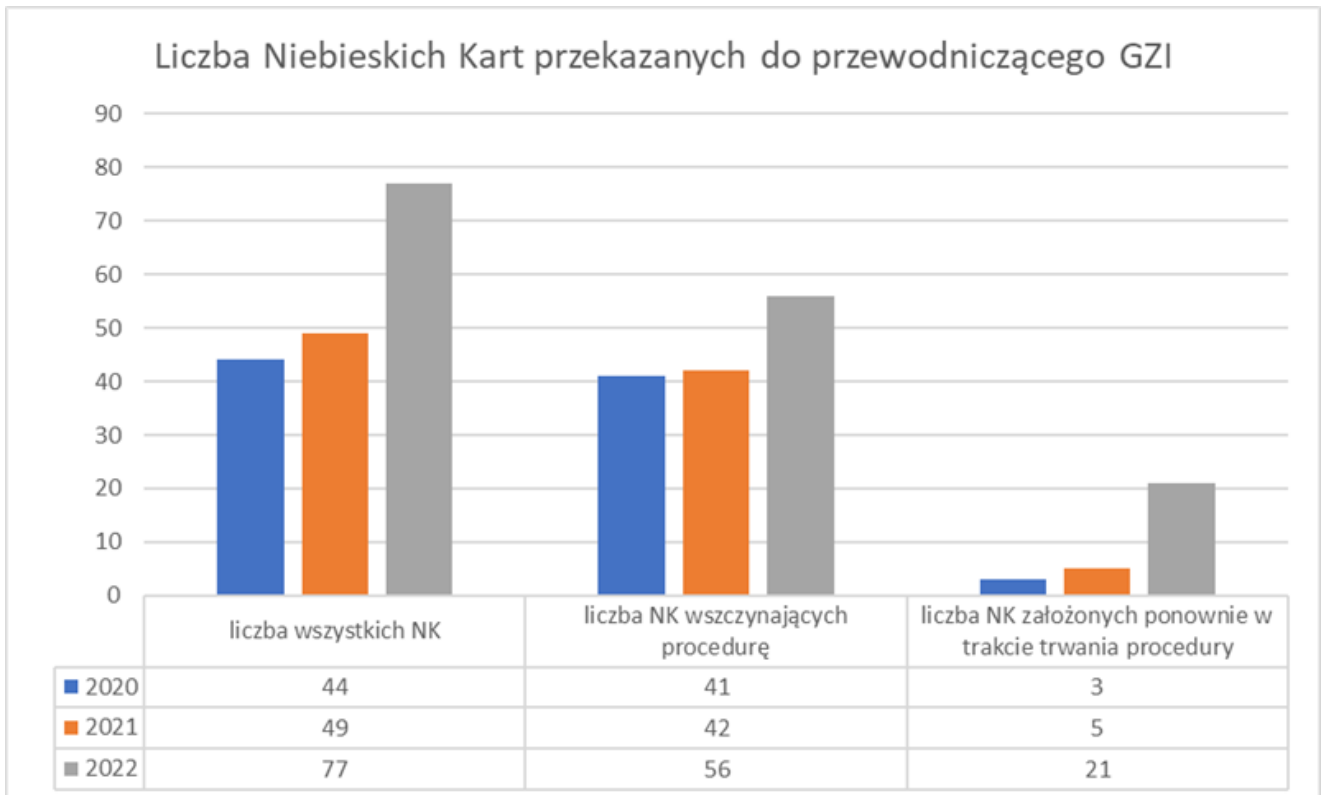
Dane przedstawiają przypadki, które zostały zgłoszone do tychże instytucji. W sferze domysłów pozostaje liczba przypadków przemocy, która nie jest identyfikowana jako przemoc domowa przez samych jej członków i nie jest zgłaszana. Można wskazać kilka powodów decydujących o tym, że przypadki przemocy domowej nie są zgłaszane. Za najważniejsze należy uznać: niedostateczną wiedzę czym jest przemoc, społeczno - kulturowe przyzwolenie na stosowanie przemocy, wzory przekazywane z pokolenia na pokolenie, w ramach których przemoc jest wpisana w funkcjonowanie rodziny, a także brak wiary w skuteczność działań organów ścigania lub instytucji powołanych do pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc.

Ilość przekazanych do przewodniczącego GZI Niebieskich Kart A w latach 2020-2022 oraz instytucje zakładające przedstawia poniższy wykres:

Źródło: Sprawozdania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Stargardzie

Poniższy wykres przedstawia liczbę Niebieskich Kart przekazanych do przewodniczącego w latach 2020-2022.

Źródło: Sprawozdania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Stargardzie

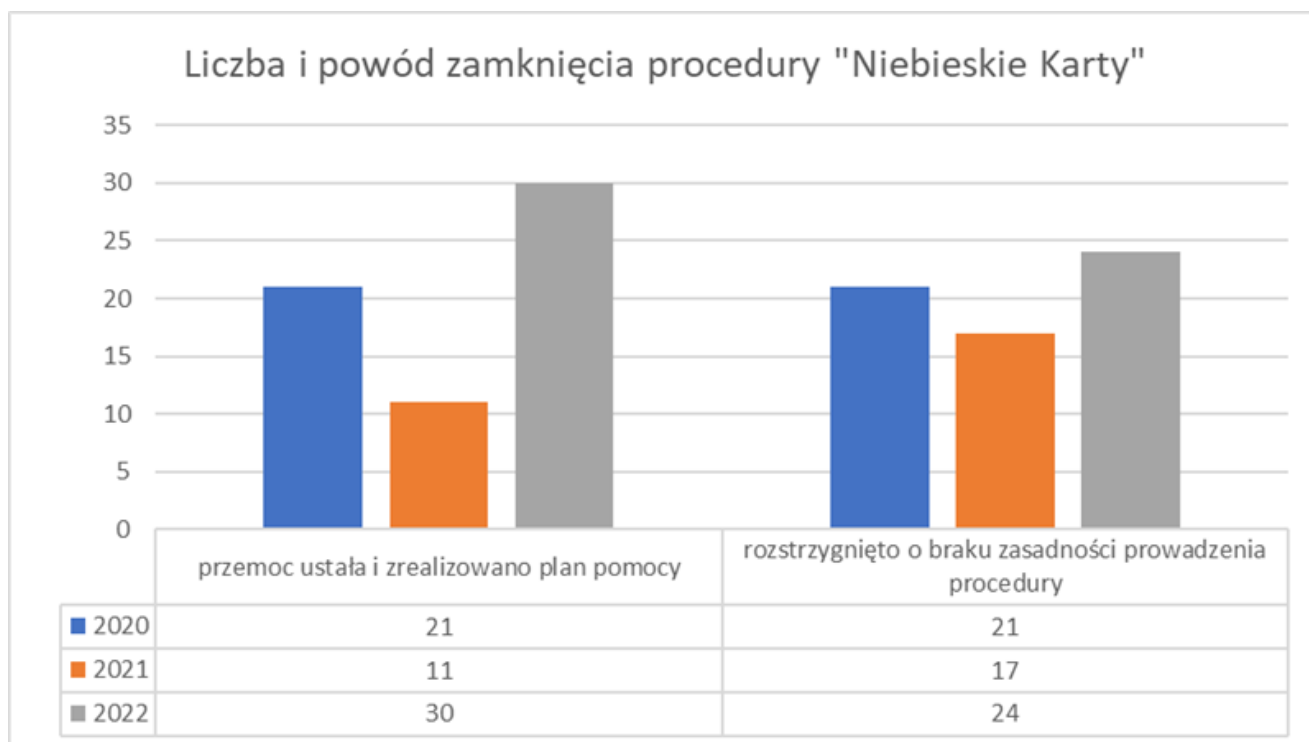
Przewodniczący GZI powołuje grupy robocze (obecnie grupy diagnostyczno-pomocowe), które w ramach procedury „Niebieskie Karty” zajmują się pracą z rodzinami, w których jest podejrzenie występowania

przemocy. Ilość powołanych grup roboczych, spotkań i założonych Niebieskich Kart w ramach prowadzonej procedury przedstawia poniższa tabela 1.

Tabela 1

rok	Ilość powołanych grup roboczych	Ilość spotkań grup roboczych	Ilość NK założonych członków roboczych	„C” przez grup	Ilość NK założonych członków roboczych	„D” przez grup
2020	37	79	31		19	
2021	42	94	31		19	
2022	51	162	40		24	

Źródło: Sprawozdania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Stargardzie

Źródło: Sprawozdania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Stargardzie

Z danych wynika, że wciąż największą grupą osób doznających przemocy są kobiety, jednak zwiększa się liczba mężczyzn, którzy doznają przemocy w rodzinie. Na podstawie danych statystycznych niejednoznaczna jest sytuacja dzieci. Z jednej strony jest ich stosunkowo niewiele jako pokrzywdzonych przemocą, ale z drugiej strony inne dane wskazują, że mogą to być liczby bardzo mocno niedoszacowane.

Skalę zjawiska przemocy w gminie Stargard przedstawia tabela 2.

Tabela 2

rok	2020	2021	2022
Liczba formularzy Niebieska Karta A	44	47	77
Pokrzywdzeni przemocą w rodzinie	55	58	97
Kobiety	41	40	63
Mężczyźni	10	9	16
Nieletni	4	9	18
Sprawcy przemocy w rodzinie	45	46	70
Kobiety	5	7	12
Mężczyźni	40	39	58

Źródło: Sprawozdania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Stargardzie

3. REALIZACJA DZIAŁAŃ Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY PRZEZ JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Ustawodawca ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej wprowadził katalog zadań dla jednostek samorządu terytorialnego. Zgodnie z art. 6 pkt 2 ww. ustawy: „do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych”.

3.1 Podmioty realizujące działania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej określone w Programie

Podmioty uczestniczące w realizacji działań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 2) Zespół Interdyscyplinarny,
- 3) policja,
- 4) kuratorzy sądowi,
- 5) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 6) placówki oświatowo-wychowawcze,
- 7) zakłady opieki zdrowotnej,
- 8) organizacje pozarządowe.

3.2 Adresaci Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej

Adresatami Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Stargard są:

- 1) rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy domowej,
- 2) rodziny i osoby doświadczające przemocy domowej, w tym dzieci, współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych, osoby starsze, osoby niepełnosprawne,
- 3) sprawcy przemocy domowej,
- 4) osoby, instytucje, podmioty zajmujące się profesjonalnie udzielaniem wsparcia społecznego.

4. CELE PROGRAMU

Szczegółowa diagnoza problemu przemocy w rodzinie w Gminie Stargard dała podstawę do sformułowania strategicznego celu Programu i celów operacyjnych.

Cel strategiczny

Ograniczenie zjawiska przemocy domowej oraz zwiększenie skuteczności przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej w Gminie Stargard.

Cele operacyjne

1. Zwiększenie kompetencji i kwalifikacji podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Planowane działania:

- 1) organizowanie szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej,
- 2) organizowanie wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą domową w formie superwizji, grup wsparcia,
- 3) upowszechnianie dobrych praktyk i dobrych rozwiązań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

2. Rozwój współpracy podmiotów zaangażowanych w realizację zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Planowane działania:

- 1) współpraca między instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy domowej w celu wypracowania najlepszych metod działania,
- 2) wspólne szkolenia, konferencje w celu wymiany doświadczeń.

3. Wzrost wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Stargard na temat zjawiska przemocy oraz jej przyczyn i skutków.

Planowane działania:

- 1) inicjowanie, organizowanie regionalnych i lokalnych kampanii społecznych,
- 2) opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących przemocy, jej skutków i możliwych form wsparcia,
- 3) dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową – wydawanie i rozpowszechnianie informatorów.

4. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób dotkniętych przemocą i stosujących przemoc domową.

Planowane działania:

- 1) poradnictwo socjalne, psychologiczne i prawne dla osób dotkniętych przemocą domową,
- 2) praca socjalna z osobami dotkniętymi przemocą,
- 3) inicjowanie i realizowanie programów profilaktycznych kierowanych do dzieci i młodzieży,
- 4) działania korekcyjno-edukacyjne skierowane do osób stosujących przemoc.

5. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej systemowego wsparcia i pomocy w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji oraz dążenie do zwiększenia poczucia bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy domowej.

Planowane działania:

- 1) upowszechnianie informacji o możliwościach i formach uzyskania pomocy i wsparcia przez osoby dotknięte przemocą,
- 2) prowadzenie działalności informacyjno-profilaktycznej: upowszechnianie wiedzy na temat przemocy domowej i jej skutków, opracowywanie i realizowanie kampanii edukacyjnych, informacji medialnych,
- 3) prowadzenie działań interwencyjnych i ochronnych na rzecz osób doznających przemocy domowej: zapewnienie dostępu do bezpiecznego schronienia, do natychmiastowej pomocy psychologicznej, medycznej i socjalnej.

5. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitoring i ewaluacja programów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych zadań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez, np. zmianę regulacji prawnych, powstanie nowych problemów społecznych.

1. Wskaźnikami ewaluacji będą:

- 1) liczba osób dotkniętych przemocą,
- 2) liczba osób stosujących przemoc,

- 3) liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”,
- 4) liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”,
- 5) liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych,
- 6) liczba osób którym udzielono wsparcia instytucjonalnego,
- 7) liczba zgłoszonych wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Ewaluacja umożliwi:

- 1) dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w gminie Stargard,
- 2) zwiększenie dostępności działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

3. Ewaluację Programu prowadzić będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie we współpracy ze wszystkimi instytucjami realizującymi Program.

4. Formą ewaluacji będzie Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, które Zespół przygotowuje i przedkłada Wójtowi gminy w terminie do dnia 31 marca każdego roku.

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy domowej w art. 6 ust. 2 nałożyła na gminę obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym opracowanie i realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej. Rada Gminy uchwałą Nr XXXIII/300/21 z dnia 17 grudnia 2021 r. uchwaliła Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2028. W związku z wejściem w życie w dniu 22 czerwca 2023 r. ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2023.535) obowiązkiem Rady Gminy było powołanie nowych Zespołów Interdyscyplinarnych i uchwalenie nowego Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej

Wobec powyższego program na lata 2024-2030 jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji poprzednich programów przeciwdziałania przemocy. Głównym celem programu jest ograniczenie zjawiska przemocy domowej oraz zwiększenie skuteczności przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej w Gminie Stargard. Powyższy cel realizowany będzie poprzez działania Zespołu Interdyscyplinarnego przy aktywnej współpracy służb wymienionych w programie. Praca ze zjawiskiem przemocy, aby była skuteczna i przynosiła trwałe efekty musi być realizowana interdyscyplinarnie.

Program stanowi plan działań instytucji i organizacji zobowiązanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej, a tym samym przyczyni się do usprawnienia lokalnego systemu przeciwdziałania i ograniczenia ww. zjawiska.

Realizacja Programu w efekcie zakłada, że nastąpi dalszy wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy, przypadki przemocy będą rozpoznawane wcześniej i skuteczniej, a także wzmocniony zostanie zintegrowany i efektywny system pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.

sporządziła:

Anna Ładniak